

Дата: 02.10.2023

Соціологія

Група Е-1

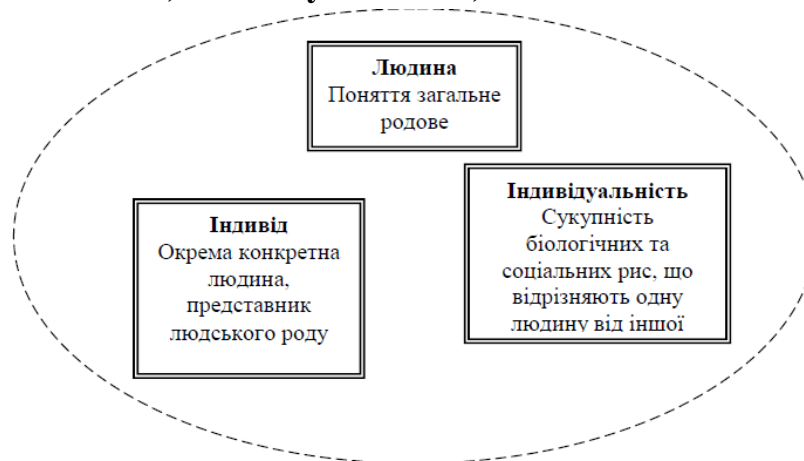
Урок 9-10

Тема: Особистість.

План

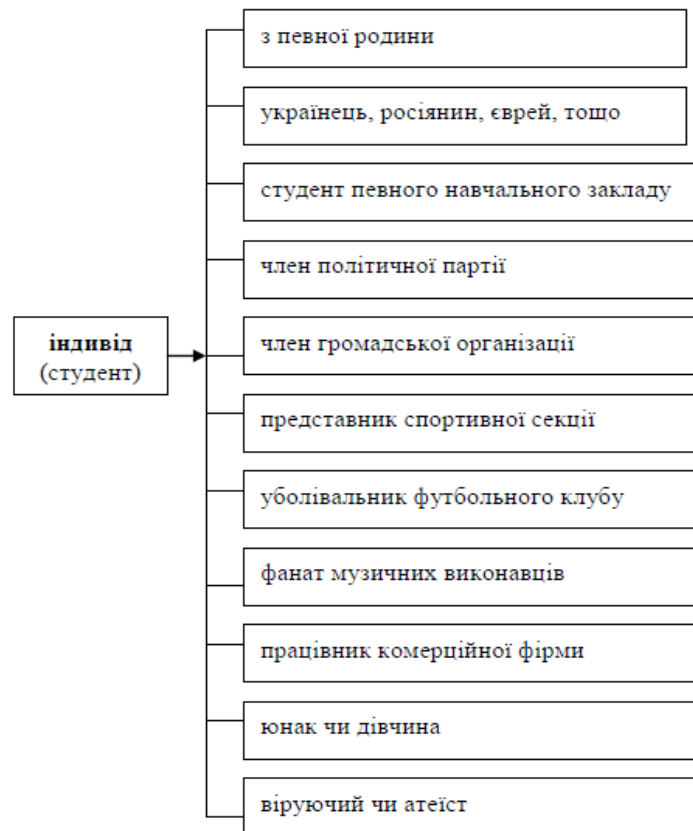
1. Поняття індивід, індивідуальність, особистість
2. Особистість як предмет аналізу
3. Структура особистості

1. Поняття індивід, індивідуальність, особистість

Людина	Термін, який вживають як родове поняття, котре вказує на приналежність до людського роду — вищої сходинки розвитку живої природи. Вказує на якісну відмінність людей від тварин, на людину — продукт природи, і необхідний для характеристики всезагальних, притаманних усім людям якостей і особливостей
↕	- поняття, що відображає загальні риси, властиві людському роду (родове поняття) (<i>Homo Sapiens</i>); - частина природи (її біологічна характеристика); - суб'єкт історії (її соціальна характеристика).
Індивід	Окрема, <u>конкретна</u> людина, одиничний представник роду людського, який втілює характерні ознаки цілого. Зазначається, що йдеться не про все людство взагалі і не про будь-яку людину в ньому.
↕	
Особистість	Термін використовують для характеристики <i>соціального</i> в людині. Якщо «людина» — це передусім продукт природи, то «особистість» — продукт суспільства. В соціології, особливо сучасній, людина — особистість трактується переважно як <i>суб'єкт</i> суспільних процесів, тобто їх активний діяч і творець. Ця активна творча діяльність стає можливою завдяки оволодінню особистістю успадкованою від попередніх поколінь культурою. Водночас, не можна відмовлятися від урахування біологічних особливостей людини, здатних впливати на формування соціальних властивостей індивіда. Особистість — <i>усталений комплекс якостей і властивостей людей, які набуваються під впливом відповідної культури суспільства і конкретних соціальних груп та спільнот, до яких вона належить і у життєдіяльні яких бере участь.</i>
↕	
Індивідуальність	Особливе і специфічне, неповторне, що відрізняє конкретну людину від інших, в т.ч. як успадковані, так і набуті якості, природні і соціальні, фізіологічні і психічні. Але у випадку вживання цього терміна соціологію цікавить не власне неповторність, а її вплив на соціальні процеси та місце в них людини.

Людина входить у соціальні спільноти, а згодом творить нові, відповідно до умов її розвитку та існування. Індивід може входити до різних спільнот одночасно.

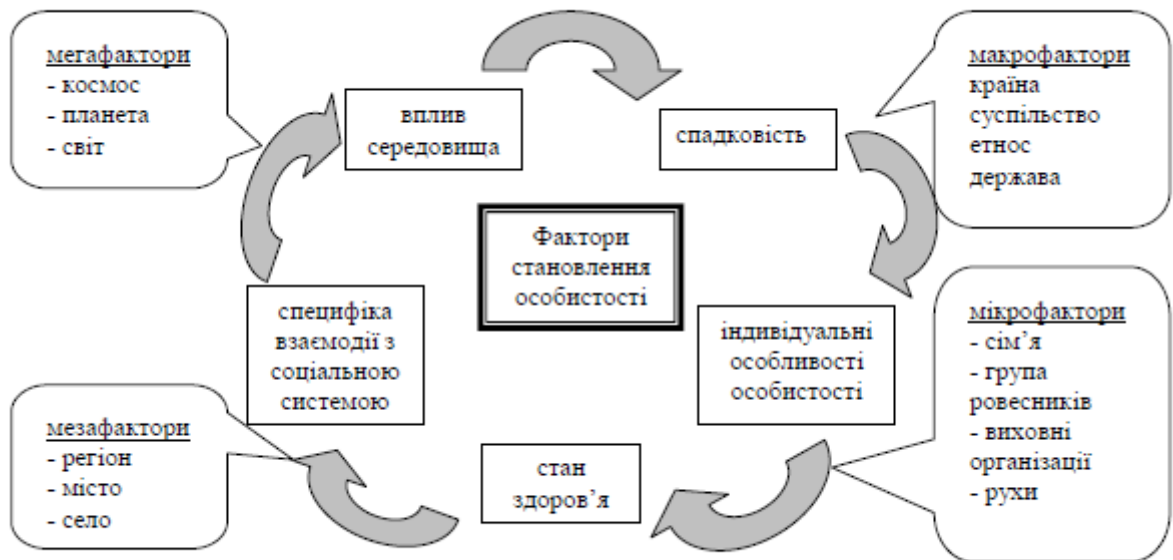
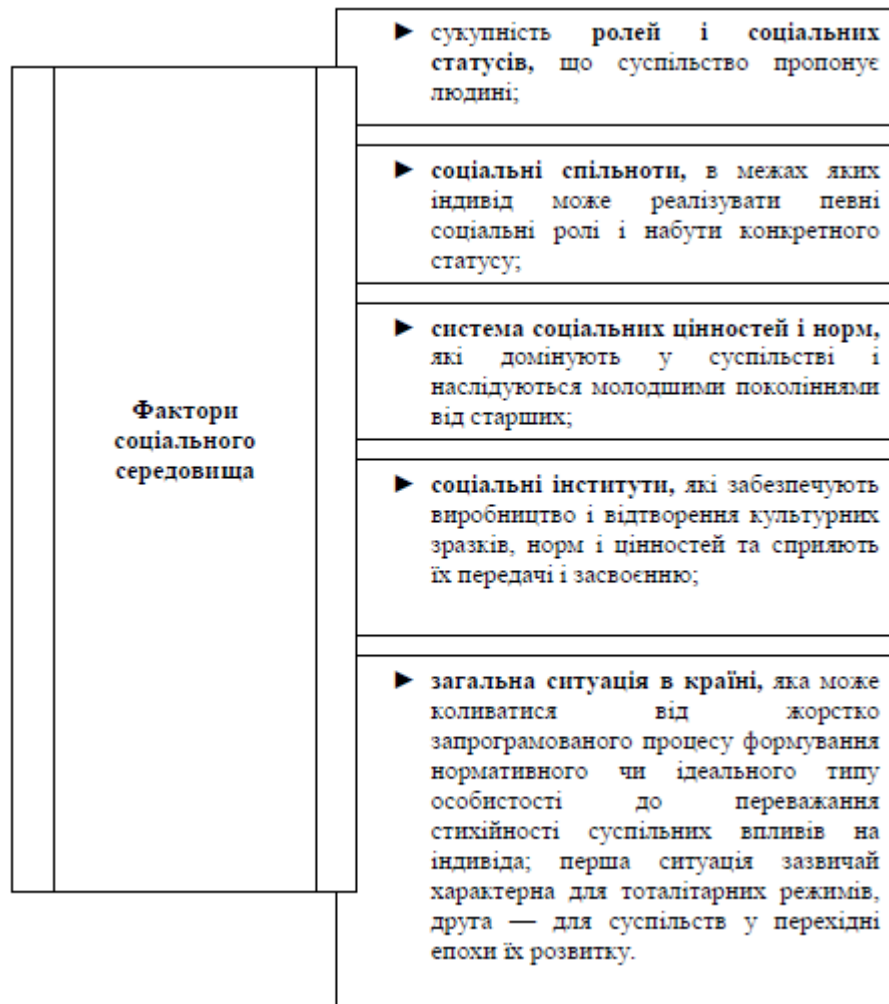
2. Особистість як предмет аналізу

Основні проблеми соціології особистості

- ▶ вивчення особистості як елемента, творця і представника соціальних спільнот і соціальних інститутів;
- ▶ аналіз особистості як об'єкта соціальних відносин (коли на перший план ставиться вплив суспільства на особистість в процесі її формування, соціалізації, виховання тощо);
- ▶ розгляд особистості як суб'єкта суспільних відносин (включно з її соціальною діяльністю, активністю і творчістю в суспільному житті).

Основні питання соціології особистості

- ▶ що є визначальним для особистості: її біологічні чи соціальні характеристики?
- ▶ що найбільш адекватно визначає особистість: раціональні чи ірраціональні начала?
- ▶ що становить стрижень особистості: її індивідуальні неповторні особливості чи набір соціальних норм і цінностей суспільства?
- ▶ що найкраще репрезентує особистість: її свідомість чи її поведінка?

Фактори впливу на формування особистості

- спадковість
- темперамент
- обдарованість
- особливості
- кризи вікового розвитку
- стан здоров'я
- вольові якості
- виховання

3. Структура особистості

Соціологічна структура особистості подається як єдність трьох компонентів:

- включеність у соціальне середовище (соціальний статус, соціальні ролі);
- спрямованість особистості (система цінностей, ціннісних орієнтацій, мотивів);
- життєвий контроль (система життєвих планів, цілей, активність особистості).

Окрім цього, звертається увага на вивчення життєвого шляху особистості.

Життєвий шлях – це процес поетапного залучення особистості до системи суспільних відносин, послідовної зміни способів життєдіяльності, пов'язаних із самореалізацією та самоутвердженням.

Структура життєвого шляху - складне переплетення траєкторій індивідуального розвитку, громадсько-виробничої, трудової кар'єри та шлюбно-сімейного циклу.

Спрямованість особистості – це, насамперед, домінуюче соціальнозумовлене ставлення особи до навколишньої дійсності.

Ціннісні орієнтації – найважливіші елементи внутрішньої структури особистості, закріплені життєвим досвідом індивіда, всією сукупністю його переживань, істотне для даної людини від незначущого, несуттєвого. Показником активності особистості виступає життєвий контроль. Доцільним є визначення зовнішнього і внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль свідчить про наявність у людини усвідомленої мети в житті і в умінні підкорити її будь-яку життєву ситуацію.

Зовнішній контроль передбачає відсутність у житті особи негативних ситуацій (різного роду невдач, хронічних захворювань, розлучень) і свідчить про вміння людини керувати ходом подій свого життя.

Цілі особистості – елементи поведінки і свідомої діяльності людини, що характеризують передбачення в мисленні результату діяльності і шляху його реалізації за допомогою відповідних засобів.

Питання для самоконтролю:

1. У соціології під терміном «особистість» розуміють:

- А людину з моменту народження;
- Б кожен людину, яка живе в суспільстві відповідно до суспільних норм;
- В провідного діяча.

2. Хто є агентами соціалізації наступні особи?

- А продавець;
- Б диктор телебачення;
- В сержант в армії;
- Г наглядач у тюрмі.

3. Соціалізація особистості як процес засвоєння нею встановлених у суспільстві зразків поведінки та способів діяльності забезпечується, насамперед,

- А державою;
- Б трудовим колективом;
- В правоохоронними органами;
- Г сім'єю, школою.

Домашнє завдання:

1. Дати відповіді на тестові запитання в кінці уроку
2. Підготувати конспект
3. **Підготуйте доповідь на тему: Соціалізація: суть, етапи, агенти**

Виконані завдання надіслати на електронну пошту:

nataliia_matvieieva@ukr.net